

Izglītības un zinātnes ministrija

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67226209, fakss 67223905, e-pasts pasts@izm.gov.lv, www.izm.gov.lv

R Ī K O J U M S

12 -01- 2015

Rīgā

Nr.

50

Par Jaunatnes politikas valsts programmu 2015.gadam

Pamatojoties uz Jaunatnes likuma 3.panta ceturto daļu, apstiprināt Jaunatnes politikas valsts programmu 2015.gadam (pielikumā).

Izglītības un zinātnes ministre

M.Seile

E.Čudare

67047981

Linda Austere
Izglītības un zinātnes
ministres biroja vadītāja

10.01.2015

Sadale:

1- lietā
1- ministra birojam

1- VS
1- NFD
1-PIAD

JAUNATNES POLITIKAS VALSTS PROGRAMMA 2015. GADAM

Jaunatnes politikas valsts programma 2015.gadam (turpmāk – Programma) ir izstrādāta, balstoties uz Jaunatnes likuma 3.panta ceturtajā daļā noteikto.

Programmas mērķi ir definēti, ievērojot Eiropas Savienības¹ un valsts² līmeņa plānošanas dokumentus, kas nosaka jaunatnes politikas nozares prioritātes.

Lai nodrošinātu jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentos noteikto uzdevumu un pasākumu īstenošanu, Programmas mērķis ir nodrošināt informatīvu, metodisku un finansiālu valsts atbalstu, lai radītu labvēlīgu vidi, kas palīdzētu jauniešiem sākt patstāvīgu dzīvi kā atbildīgam sabiedrības loceklim, nodrošinot darba ar jaunatni Latvijā koordināciju un attīstību.

Programmā iekļauti tie pasākumi, kuriem saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu 2015.gadam” paredzēts finansējuma budžeta programmā 21.00.00 „Jaunatnes politikas valsts programma”.

¹ Līguma par Eiropas Savienības darbību konsolidētajā versijas 165.pants nosaka jaunatnes politikas kompetenci, kas „palīdz attīstīties jaunatnes apmaiņai un darbuzdevīgajai apmaiņai un sekmē jauniešu dalību Eiropas demokrātiskajā dzīvē”; Eiropas Savienības jaunatnes stratēģija – ieguldīt jaunatnē, iesaistīt jauniešus balstās uz divām pieejām – ieguldījums jaunatnē, kas nozīmē „lielāku resursu piešķiršanu, lai izstrādātu politikas jomas, kas ikdienā ietekmē jauniešus, un uzlabotu viņu labklājību” un iesaistīt jauniešus, kas paredz „jauniešu potenciāla veicināšanu, lai atjauninātu sabiedrību un palīdzētu īstenot ES vērtības un mērķus”; Rezolūcijā par atjauninātu regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā (2010–2018) ir noteikti mērķi: i) vairāk vienlīdzīgu iespēju visiem jauniešiem izglītības jomā un darba tirgū, un ii) visu jauniešu aktīva pilsonība, sociāla iekļaušana un solidaritāte; “Eiropas 2020” stratēģijā tiek uzsvērts, cik svarīgi ir izstrādāt un īstenot politikas pasākumus, kas visiem jauniešiem palīdz iegūt prasmes un zināšanas, kuras ir vajadzīgas, lai līdzdarbotos uz zināšanām balstītā ekonomikā un piedalītos sabiedrības dzīvē.

² Ilgtermiņa konceptuālais dokuments „Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā” nosaka uz cilvēku centrētu Latvijas izaugsmes modeli. Galvenais izaugsmes resurss ir katra iedzīvotāja zināšanas un gudrība, to prasmīga izmantošana. Mērķis - ikviena cilvēka, tai skaitā jauniešu, dažādu dzīves kvalitātes aspektu paaugstināšana, kas sasniedzams, aktīvi izmantojot iedzīvotāju uzkrāto zināšanu potenciālu; Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam izdalītas 4 jomas, kas veido pamatu Latvijas sabiedrības nākotnei: jaunrade, tolerance, sadarbība un līdzdalība (jaunrade - spēja radīt jaunas idejas, rīcības formas vai arī sasaitīt esošās idejas, konceptus, metodes un rīcības jaunā veidā; tolerance paredz visu veidu sociālās atstumtības un diskriminācijas mazināšanu, ieskaitot ienākumu nevienlīdzību, vecuma un dzimuma diskrimināciju darba tirgū, etniskos aizspriedumus un lingvistiskās institucionālās barjeras; sadarbība ir horizontālā un vertikālā starp institūcijām un iedzīvotājiem; līdzdalība – katrs ir atbildīgs par savu rīcību); Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020.gadam (prioritāte “Cilvēka drošumspeja”) – jauniešu nodarbinātības veicināšana, kvalitatīvas izglītības nodrošināšana jauniešiem un pieeja neformālās izglītības aktivitātēm, jauniešu līdzdalība un iesaistīšana, jauniešu veselīgā dzīves veida veicināšana, sociālā iekļaušana. Latvijas nacionālā reformu programma „Eiropa 2020” stratēģijas īstenošanai – arī ietver politikas virzienus un pasākumus jauniešu bezdarba mazināšanai, vispārējās, vidējās profesionālās un augstākās izglītības kvalitātes un pieejamības uzlabošanai, t.sk. pasākumus „Eiropa 2020” stratēģijas mērķa attiecībā uz skolu nepabeigušo jauniešu īpašvara mazināšanu Latvijā, kā arī politikas virzienus un pasākumus nabadzības un sociālās atstumtības, t.sk. jauniešu vidū, mazināšanai; Deklarācija par Ministru kabineta iecerēto darbību – iesaistīt jauniešus un jaunatnes organizācijas lēmumu pieņemšanā un pilsoniskās sabiedrības veidošanā; Jaunatnes politikas pamatnostādnes 2009.-2018.gadam ar mērķi panākt saskaņotas jaunatnes politikas īstenošanu un koordinēšanu, lai veidotu attīstības redzējumu saistībā ar jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Programmas pasākumus īsteno Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk – Ministrija) un Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra (turpmāk – Aģentūra).

Programmas finansējuma saņēmēji ir atklātos projektu konkursos noteiktie projektu īstenotāji un pakalpojumu sniedzēji. Īstenojot Programmā noteiktos pasākumus, projektu vai pasākumu īstenotāji ievēro Publisko iepirkumu likumu, kā arī citus normatīvos aktus.

Programma ir izstrādāta, ievērojot šādus normatīvos aktus:

- 1) Jaunatnes likums;
- 2) Jaunatnes politikas pamatnostādnes 2009.-2018.gadam (atbalstītas ar Ministru kabineta 2009.gada 20.aprīļa rīkojumu Nr.246 „Par Jaunatnes politikas pamatnostādnēm 2009.-2018.gadam”);
- 3) Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumi Nr.1047 „Jaunatnes lietu speciālistu apmācības kārtība”;
- 4) Ministru kabineta 2012.gada 11.decembra noteikumi Nr.863 „Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras nolikums”;
- 5) Ministru kabineta 2013.gada 5.novembra noteikumi Nr.1243 „Kārtība, kādā piešķir valsts budžeta finansējumu, kas paredzēts jauniešu iniciatīvas un līdzdalības veicināšanai lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, darbam ar jaunatni un jaunatnes organizāciju darbības atbalstam”.

1. VALSTS ATBALSTA NODROŠINĀŠANA JAUNATNES POLITIKAS ĪSTENOŠANAI PAŠVALDĪBĀS

Mērķi:

- veicināt darbu ar jaunatni sistēmas vienmērīgu attīstību Latvijas teritorijā;
- veicināt pašvaldību darbā ar jaunatni iesaistīto personu profesionalitāti, sadarbību un pieredzes apmaiņu;
- veicināt pašvaldību jauniešu centru (jaunatnes iniciatīvu centru) darbību un attīstību;
- veicināt pašvaldību, jauniešu centru (jaunatnes iniciatīvu centru) sadarbību ar jaunatnes nevalstiskajām organizācijām.

Uzdevumi:

- nodrošināt jaunatnes lietu speciālistu profesionālo pilnveidi un metodisko vadību;
- veikt skaidrojošo darbu pašvaldībās par nepieciešamību attīstīt lokālo darbu ar jaunatni, sniedzot labās prakses piemērus;
- atbalstīt pašvaldību jauniešu centru darbību, t.sk. sadarbību ar jaunatnes nevalstiskajām organizācijām, neformālās mācīšanās aktivitāšu nodrošināšanai jauniešiem.

1.1. Jaunatnes lietu speciālistu profesionālās pilnveides un metodiskās vadības nodrošināšana.

2015.gadā tiks turpināta profesionālās pilnveides programma jaunatnes lietu speciālistiem atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumiem Nr.1047 „Jaunatnes lietu speciālistu apmācības kārtība”.

Jaunatnes lietu speciālistiem ir būtiska loma pašvaldības jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā. Saskaņā ar jaunatnes lietu speciālista profesijas standartu pašvaldības jaunatnes lietu speciālista kompetences ir šādas:

- izstrādāt pašvaldības jaunatnes politiku;
- analizēt situāciju jaunatnes politikas nozarē, izvērtēt un sagatavot priekšlikumus jaunatnes politikas pilnveidošanai pašvaldībās un koordinēt šīs politikas īstenošanu;
- konsultēt jauniešus jaunatnes politikas nozarē;
- organizēt un koordinēt sadarbību starp jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām personām;
- organizēt informatīvus un izglītojošus pasākumus noteiktā administratīvajā teritorijā, iesaistot pašvaldību darbiniekus, jaunatnes organizācijas un jaunatnes iniciatīvu grupas un jauniešus;
- koordinēt starptautisko sadarbību jaunatnes politikas nozarē.

Pašlaik Latvijā profesionālās pilnveides programma ir nodrošināta 125 jaunatnes lietu speciālistiem. Savukārt apliecības par dalību profesionālās pilnveides programmā 2009. un 2010.gadā ieguva 48, 2013.gadā – 47 pašvaldībās strādājošas personas, kas veic darbu ar jaunatni un 2014.gadā – 20 jaunatnes lietu speciālisti.

Finansējums – 4 745 EUR (EKK 2231)

Pasākuma īstenotājs - Ministrija

Rezultāts:

- īstenota profesionālās pilnveides programma jaunatnes lietu speciālistiem 80 akadēmisko stundu apjomā, kurā piedalās 25 pašvaldību darbinieki, iegūstot tiesības strādāt pašvaldībās par jaunatnes lietu speciālistiem;

- īstenotas divas tikšanās ar jaunatnes lietu speciālistiem un darbā ar jaunatni iesaistītām personām, lai nodrošinātu to metodisko vadību.

1.2. Informatīvie izbraukuma semināri pašvaldībās jaunatnes politikas attīstības veicināšanai lokālā līmenī.

Saskaņā ar Jaunatnes likumu pašvaldības, pildot savas funkcijas, plāno un veic darbu ar jaunatni. Lai to nodrošinātu, pašvaldības var izveidot institucionālo sistēmu darbam ar jaunatni, nosakot atbildīgo institūciju vai darbiniekus darba ar jaunatni īstenošanai. Pašvaldība var izveidot jauniešu centru vai jauniešu domi, lai sekmētu jauniešu iniciatīvas, sadarbību, pieredzes apmaiņu u.c. jauniešu aktivitātes vai paredzot citu darba ar jaunatni īstenošanas kārtību.

Pēdējā laikā Ministrija īpašu uzmanību ir pievērsusi jaunatnes politikas attīstībai vietējā līmenī, izstrādājot gan rekomendācijas pašvaldībām darbam ar jaunatni, gan sniedzot metodisko atbalstu, gan atbalstot jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentu izstrādi vietējā līmenī.

Lai arī metodiskais atbalsts pašvaldībām ir pietiekošs, saskaņā ar Ministrijas veikto aptauju 2014.gadā tikai 38% pašvaldības norāda, ka ir izstrādāts rīcības plāns vai tml. dokuments jaunatnes jomā, savukārt pārējās pašvaldības norādīja, ka pašlaik tiek strādāts pie rīcības plāna vai līdzīga dokumenta izstrādes vai arī plānošanas dokumentam vēl nav beidzies plānošanas termiņš. Pašvaldībās darbojas 84 personas, kas veic darbu ar jaunatni, tomēr ne visās pašvaldībās strādājošai personai, kas veic darbu ar jaunatni amata nosaukums ir "jaunatnes lietu speciālists". 64% atzīmēja, ka pašvaldībās darbojas vismaz viens vai vairāki jauniešu centri, kuru mērķis ir veicināt pašvaldības jauniešu iniciatīvas, līdzdalības lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē. Uz jautājumu, vai pašvaldībā ir izveidota jaunatnes lietu komisija, 74% pašvaldību sniedza noliedzošu atbildi. Tikai 64 pašvaldību mājas lapās ir izveidota atsevišķā sadaļa jaunatnei, kas ir būtisks informācijas avots vietējai jaunatnei.

2014.gadā notikuši izbraukuma semināri: Baltinavas novadā, Jaunpils novadā, Riebiņu novadā, Rucavas novadā, Kokneses novadā, Beverīnas novadā, Viesītes novadā, Skrīveru novadā, Ērgļu novadā un Mērsraga novadā ar mērķi veikt skaidrojošo darbu pašvaldībās, sniedzot padziļinātu atbalstu tām pašvaldībām, kur darba ar jaunatni sistēmas izveide vēl nav uzsākta un ar labajiem piemēriem skaidroja ieguvumus pašvaldībai, sekmējot lokālā darba ar jaunatni attīstību.

Ievērojot iepriekšminēto, ir būtiski turpināt uzsākto darbu un iepazīstināt pašvaldības ar labajiem piemēriem jaunatnes politikas jomā.

Finansējums – 3 999 EUR (EKK 2231)

Pasākuma īstenotājs - Ministrija

Rezultāts:

- notikuši 6 izbraukuma semināri pašvaldībās, kur nav nodrošināts darbs ar jaunatni;
- ir veikts skaidrojošais darbs, sniegti labās prakses piemēri.

1.3. Atbalsts jauniešu centru darbības nodrošināšanai pašvaldībās ar mērķi īstenot neformālās mācīšanās aktivitātes visiem jauniešiem popularizējot līdzdalību un aktīvu dzīves veidu.

Jau desmit gadus konsekventi tiek veidots jauniešu centru tīkls Latvijā. Šobrīd Latvijā darbojas 86³ jauniešu centri. Jauniešu centrs ir viens no pašvaldības pamata instrumentiem darbā ar jaunatni, kur notiek aktīvs darbs ar jauniešiem: 1) nodrošinot jauniešiem lietderīga brīvā laika izmantošanas iespējas, 2) sekmējot nepieciešamo zināšanu un prasmju apgūšanu ārpus formālās un interešu izglītības, īstenojot dažādus neformālās izglītības pasākumus, projektus un programmas, 3) radot labvēlīgus apstākļus jauniešu intelektuālai un radošai attīstībai, 4) veicinot jauniešu līdzdalību jaunatnes organizācijās, jauniešu iniciatīvu grupās un brīvprātīgajā darbā, 5) nodrošinot piekļuvi jauniešu vajadzībām un interesēm atbilstoši informācijai, 6) sekmējot sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu iekļaušanu vienaudžu vidē, 7) sekmējot starpkultūru dialogu jauniešu mērķauditorijā, 8) organizējot jauniešu individuālās un grupu konsultācijas par aktuālām tēmām; 9) veicinot sadarbību ar darbā ar jaunatni iesaistītajām personām vietējā, reģionālā, valsts un starptautiskā mērogā, 10) sekmējot pašvaldības jauniešu iesaistīšanos vietējā, reģionālā, valsts un starptautiskā mēroga pasākumos, projektos un programmās jaunatnes jomā.

Jauniešu centrs ir īpaši nozīmīgs posms starp „neaktīvo” un „aktīvo” jauniešus, tā ir vieta, kurā jauniešiem ar dažādām interesēm un dzīves pieredzi ir pieejama draudzīga, atvērta un atbalstoša vide.

Ievērojot iepriekš minēto ir svarīgi turpināt atbalstīt un attīstīt jauniešu centru tīklu Latvijā, palielinot jauniešu centru sociālo lomu pašvaldībā. Jauniešu centrs ir viens no centrālajiem resursu punktiem pašvaldībā, kas apvieno ne tikai administratīvo un materiāli tehnisko bāzi, bet arī cilvēkkapitālu, zināšanas un metodes, arī darbā ar sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem.

Finansējums – 140 000EUR (EKK 7310)

Pasākuma īstenotājs – Aģentūra

Rezultāts:

- organizēts atklāto projektu konkurss un nodrošināts atbalsts 35 jauniešu centru darbībai ar mērķi īstenot aktīvā dzīvesveida un neformālās mācīšanās aktivitātes visiem jauniešiem.

**2. ATBALSTA PASĀKUMI
JAUNIEŠU SOCIĀLĀS IEKĻAUŠANAS VEICINĀŠANAI**

Mērķis:

- nodrošināt atbalsta pasākumus sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem.

Uzdevumi:

- nodrošināt resocializācijas programmu sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem, papildus īstenojot apmācību semināru prasmju pilnveidei sociālajiem darbiniekiem un darbā ar jaunatni iesaistītām personām;

³ 39 jauniešu centri laikā no 2004. līdz 2008.gadam ir izveidoti ar valsts finansiālu atbalstu. Pateicoties Ministrijas informatīvi metodiskam darbam, pašvaldības atvērušas vēl 46 centrus, kas darbojas atbilstoši jauniešu centru koncepcijai. 2011.gada jūnijā ir uzsākta Latvijas un Šveices sadarbības programmas „Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos” īstenošana, kuras ietvaros ir izveidoti multifunkcionālie jauniešu iniciatīvu centri 17 Latvijas pašvaldībās (Tukumā, Ilūkstē, Saldū, Burtniekos, Kandavā, Salacgrīvā, Gulbenē, Dagdā, Alūksnē, Pļaviņās, Rūjienā, Madonā, Jelgavā, Vaidavā, Ozolniekos, Talsos, Līvānos).

- nodrošināt iespējas īstenot iniciatīvu projektus sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem.

2.1. Atbalsts sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu iesaistīšanai ilgtermiņaursos, papildus nodrošinot apmācības sociālajiem darbiniekiem un darbā ar jaunatni iesaistītām personām.

Jaunatnes politikas pamatnostādņēs 2009.-2018.gadam kā sociālās atstumtības riskam pakļautas jauniešu grupas tiek definētas:

- jaunieši invalīdi un jaunieši ar garīgās attīstības, fiziskiem vai funkcionāliem traucējumiem (tajā skaitā jaunieši ar hroniskām saslimšanām: ar HIV/AIDS, C hepatītu, cukura diabētu);
- jaunieši no trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm, kā arī jaunieši ar zemiem ienākumiem;
- jaunieši, kas nav ieguvuši pamatizglītību vai ieguvuši pamatizglītību bez atestāta;
- jaunieši no lauku apvidiem;
- jaunieši bāreņi vai bez vecāku gādības palikušie jaunieši;
- jaunie vecāki, jaunās ģimenes (īpaši viena vecāka ģimenes un daudz bērnu ģimenes);
- jaunieši bezdarbnieki;
- policijas redzeslokā nonākušie jaunieši un jaunieši likumpārkāpēji, jaunieši – ieslodzītie un no ieslodzījuma vietām atbrīvotie jaunieši;
- jaunieši, kuri ir atkarīgi no narkotiskām un psihotropām vielām, kā arī tādi, kuriem ir procesa atkarības (datorspēles, azartspēles);
- jaunieši, kas cietuši no vardarbības;
- romu tautības jaunieši;
- klaiņojošie jaunieši’;
- jaunieši, kuru vecāki devušies peļņā uz ārvalstīm⁴

Ar minēto pasākumu plānots uzlabot sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu dzīves kvalitāti, sekmēt viņu līdzdalību sabiedriskajos procesos un nodrošināt iespējas iekļūt darba tirgū, pilnveidojot sociālās prasmes, kā arī nostiprinot veselīgā un aktīvā dzīves veida paradumus. Papildus sociālie darbinieki un darbā ar jaunatni iesaistītās personas pilnveidos prasmes jauniešu sociālās iekļaušanas jomā.

Finansējums – 28 000 EUR (EKK 2231)

Pasākuma īstenotājs - Aģentūra

Rezultāts:

- īstenota resocializācijas programma (ilgtermiņa kurss) 80 sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem, īpaši, tiem, kas atrodas dienas aprūpes centros, grupu dzīvokļos, ieslodzījuma vietās, bērnu namos u.tml., atkarībā nonākušajiem jauniešiem, jauniešiem ar garīgās attīstības traucējumiem, u.c.;
- īstenoti divi apmācību semināri un pilnveidotas prasmes 45 sociālajiem darbiniekiem un darbā ar jaunatni iesaistītām personām darbā ar sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem.

2.2. Atbalsts sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu, kas pabeiguši ilgtermiņa kursus, organizēto projektu – iniciatīvu īstenošanai, kas nodrošina gan šo jauniešu

⁴ ES struktūrfondu atbalsta aktivitātēs kā sociāli atstumta jauniešu grupa (<http://esfondi.izm.gov.lv/1220.html>)

iesaistīšanos dažādās pašiniciētās aktivitātēs, gan līdzdalību vietējos un reģiona līmeņa demokrātijas procesos.

Viens no darba ar jaunatni uzdevumiem ir nodrošināt jauniešiem pasākumus, kas veicina viņu veiksmīgu pāreju no izglītības sistēmas uz darba tirgu. Līdz ar to ir svarīgi sekmēt jauniešu, tai skaitā to, kas ir pakļauti sociālās atstumtības riskam, iesaistīšanos jauniešu iniciatīvu projektu⁵ veidošanā un īstenošanā, kā arī dalību neformālās mācīšanās aktivitātēs. Caur iesaistīšanos iniciatīvu projektos un piedalīšanos neformālās mācīšanās aktivitātēs jaunieši iegūst un pilnveido kompetences, kas ir pieprasītas darba tirgū un veicina viņu personīgo izaugsmi.

Atbalsts tiek piešķirts jauniešiem, kas pabeiguši 2.1 punktā minētos ilgtermiņa kursus (neformālām jauniešu grupām) iniciatīvu projektu īstenošanai, kas realizējami sadarbojoties ar pašvaldību iestādēm (jauniešu centriem, skolām u.tml.) vai jaunatnes nevalstiskajām organizācijām. Līdz ar iesaistīšanos iniciatīvu projektos jaunieši iegūst zināšanas, pieredzi un prasmes par konkrētā projekta tēmu, gūst pieredzi projekta plānošanā un īstenošanā, pilnveido komunikācijas un sadarbības prasmes, attīsta radošumu un uzņēmīgumu, izmēģina idejas, ko var attīstīt kā savu biznesu nākotnē, iepazīst kultūru un gūst citas praktiskās spējas, kas ir vērtīgs papildinājums tam, ko dod formālās izglītības sistēma. Iesaistot jauniešus projektu veidošanā un īstenošanā, vienlaikus tiek risināti jauniešiem aktuāli problēmjautājumi: jauniešu bezdarbs, jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušana, zema līdzdalība ikdienas dzīvē u.c.

Iniciatīvu projektu ietvaros tiks veicināta jauniešu līdzdalība sabiedriskajā dzīvē un demokrātijas procesos, rūpes par sociāli apdraudētām grupām, tai skaitā jauniešu, kas nav nodarbinātībā, izglītībā vai apmācībās iesaisti aktivitātes.

Finansējums – 50 693 EUR (EKK 7310) (EKK 3263)

Pasākuma īstenotājs - Aģentūra

Rezultāts:

- īstenoti vismaz 20 sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu iniciatīvu projekti, kas nodrošina šo jauniešu iesaistīšanos dažādās pašiniciētajās aktivitātēs, līdzdalību vietējos un reģiona līmeņa demokrātijas procesos, tādejādi attīstot tādas sociālās prasmes kā kritisko domāšanu, problēmu risināšanas prasmes, komunikāciju spējas, spēju mācīties u.c., kā arī sniedzot priekšstatu par darba vidi un pienākumiem.

3. ATBALSTS JAUNATNES ORGANIZĀCIJU DARBĪBAI UN INICIATĪVĀM, IESPĒJU NODROŠINĀŠANA JAUNIEŠU LĪDZDALĪBAI

Mērķi:

- sekmēt jaunatnes organizāciju darbības attīstību, sadarbību ar valsts un pašvaldību, kā arī starptautiskajām institūcijām jaunatnes politikas nozarē;
- sniegt jauniešiem iespēju līdzdarboties pirms jaunatnes politiku ietekmējoša lēmumu pieņemšanas, sekmējot jauniešu pilsonisko līdzdalību.

⁵Jauniešu iniciatīvu projekti ir viens no jauniešu neformālās mācīšanās veidiem. Saskaņā ar Padomes rekomendācijām par neformālās un ikdienējās mācīšanās atzišanu (pieņemtas 2012.gada 20.decembrī) *neformālā mācīšanās* ir plānotu ārpus formālās izglītības pasākumu kopums, kas sniedz iesaistītajām personām nepieciešamās prasmes darba dzīvei un veicina to, lai personas, kas priekšlaicīgi pametuši mācības vai nav nodarbināti, atgrieztos izglītībā vai darba tirgū.

Uzdevumi:

- atbalstīt jaunatnes organizācijas, kuras atbilst Jaunatnes likuma 6.panta pirmajā daļā ietvertajiem kritērijiem, lai nodrošinātu pasākumus ar mērķi veicināt jauniešu iniciatīvas un līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē;
- saskaņā ar Jaunatnes likuma 12.panta ceturto daļu atbalstīt valsts mēroga jaunatnes organizāciju darbību un attīstību;
- īstenot pasākumus, lai nodrošinātu jauniešiem iespējas izteikt viedokli par viņiem svarīgajiem jautājumiem, tādā veidā veicinot arī iesaistīšanos lēmumu pieņemšanas procesos;
- nodrošināt ES strukturētā dialoga procesu un tā attīstību nacionālā līmenī.

3.1. Atbalsts jaunatnes organizāciju darbībai un līdzdalības nodrošināšanai valsts un starptautiskajā jaunatnes politikā.

Nevalstisko organizāciju administratīvais nodrošinājums, kā arī finanšu trūkums ietekmē organizācijas efektīvu uzdevumu pildīšanu un līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā valsts un starptautiskajā mērogā. Finanšiālie un administratīvie šķēršļi ietekmē arī neformālās izglītības un brīvprātīga darba pasākumu un projektu īstenošanu.

Ņemot vērā to, ka viens no būtiskākajiem jauniešu neformālās izglītības nodrošinātājiem, kā arī jauniešu līdzdalības veicinātājiem ir jaunatnes organizācijas, nepieciešams nodrošināt atbalstu jaunatnes organizāciju darbībai un veicināt šo organizāciju attīstību ilgtermiņā.

Finansējums – 56 915 EUR (EKK 3263)

Pasākuma īstenotājs – Aģentūra

Rezultāts:

- organizēts atklāto projektu konkurss un atbalstīti vismaz 10 projekti, kas nodrošina pasākumus ar mērķi veicināt jauniešu iniciatīvas, aktīva dzīvesveida popularizēšanu un līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, kā arī sniedz atbalstu jaunatnes organizāciju darbībai un līdzdalībai valsts jaunatnes politikas īstenošanā un starptautiskajā sadarbībā.

3.2. Atbalsts biedrībai „Latvijas Jaunatnes padome” dalībai ES strukturētā dialoga vadības komitejas sēdēs Latvijas un Luksemburgas prezidentūras ES Padomē laikā.

Strukturētais dialogs nozīmē diskusijas starp jauniešiem un lēmumu pieņēmējiem, lai iegūtu rezultātus, kas ir noderīgi jaunatnes politikas veidošanā. Lai nacionālā līmeņa jauniešu viedokļus būtu iespēja prezentēt arī ES dalībvalstīm, Ministrija sniegs atbalstu biedrībai „Latvijas Jaunatnes padome” dalībai ES strukturētā dialoga vadības komitejas sēdēs.

Finansējums – 3 200 EUR (EKK 2239)

Pasākuma īstenotājs - Ministrija

Rezultāts:

- biedrības „Latvijas Jaunatnes padome” dalība ES vadības komitejās.

3.3. Starptautiskās Jaunatnes dienas un Starptautiskās Brīvprātīgo dienas aktivitāšu organizēšana

Saskaņā ar Eiropas Savienības Padomes 2009.gada 27.novembra lēmumu 2011.gads tika pasludināts par Eiropas Brīvprātīgā darba gadu. Šī gada ietvaros notika vērienīgs pētījums „Brīvprātīgā darba attīstības iespējas Latvijā un tā ieguldījums tautsaimniecībā”,⁶ kas apliecina, ka kopumā 25% Latvijas iedzīvotāju pēdējo mēnešu laikā ir veikuši brīvprātīgo darbu. No tiem visaktīvāk brīvprātīgajā darbā iesaistās jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem, aptuveni 30% (vidējais rādītājs Eiropas Savienības dalībvalstīs ir 24,2%). Tomēr vairums jauniešu atzīst, ka trūkst informācijas par brīvprātīgā darba iespējām un brīvprātīgo darbu kopumā. Minētajā pētījumā tiek norādīts, ka tikai 28% jauniešu (15-24 gadi) atzīst, ka ir labi vai ļoti labi informēti par brīvprātīgo darbu.

Kopš 2001.gada 5.decembris ir Apvienoto Nāciju Organizācijas pasludināta svinamā diena „Starptautiskā brīvprātīgo diena ekonomiskajai un sociālajai attīstībai”. Pievēršot plašākas sabiedrības uzmanību būtiskai sociālās līdzdalības formai – brīvprātīgajam darbam, lai veicinātu iedzīvotāju iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā un sekmētu izpratni par brīvprātīgā darba vērtību, kā arī izteiktu pateicību brīvprātīgajiem, kas aktīvi iesaistās brīvprātīgajā darbā un atbalsta brīvprātīgā darba kustības attīstību.

Nemot vērā faktu, ka jauniešiem trūkst informācijas par brīvprātīgo darbu un tā iespējām, ir svarīgi turpināt informatīvi skaidrojošo darbu par jauniešu brīvprātīgo darbu kā sabiedriskās līdzdalības formu, sniedzot praktiskus piemērus un skaidrojot ieguvumus no iesaistīšanās brīvprātīgajā darbā. Iesaistīšanās brīvprātīgo sociālajās aktivitātēs ļauj stiprināt arī jauniešu pilsoniskuma apziņu un sociālo līdzatbildību par visai sabiedrībai būtiskiem attīstības procesiem.

Vēl viens no pasākumiem, kas ir vērsts uz līdzdalības popularizēšanu jauniešu vidū ir Starptautiskā Jaunatnes diena ar mērķi vārst sabiedrības uzmanību nepieciešamībai nodrošināt ilgspējīgu atbalstu jaunatnei. Tā ik gadu tiek svinēta 12. augustā, kā tas ir noteikts Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālajā asamblejā. Lai izceltu šīs dienas nozīmīgumu, ministrija ik gadu organizē Starptautiskajai Jaunatnes dienai veltītus pasākumus, kurā tiek diskutēta jauniešiem aktuālas un nozīmīgas tēmas, lai aktualizētu jaunatnes jautājumus politiskajā dienas kārtībā.

Finansējums – 10 000 EUR (EKK 2231)

Pasākuma īstenotājs - Ministrija

Rezultāts:

- organizētas Starptautiskās Brīvprātīgo dienas aktivitātes;
- organizētas Starptautiskās Jaunatnes dienas aktivitātes.

4. PĒTNIECĪBAS UN INFORMATĪVĀ ATBALSTA NODROŠINĀŠANA JAUNATNES POLITIKAS NOZARĒ

Mērķi:

- gūt datus par jaunatnes politikas attīstības tendencēm;
- nodrošināt informācijas izplatīšanu jauniešiem par viņu tiesībām, pienākumiem un iespējām;
- nodrošināt informācijas pieejamību darbā ar jaunatni iesaistītajām personām.

⁶ <http://ebdg2011.izm.gov.lv/index.php/dokumenti/209-petijumi.html>

Uzdevumi:

- veikt ikgadējo monitoringu par aktuāliem aspektiem jaunatnes politikas nozarē;
- uzturēt un pilnveidot jaunatnes politikas portālu www.jaunatneslietas.lv;
- veikt pētījumu par darbu ar jaunatni ietekmi uz sabiedrībā notiekošajiem procesiem.

4.1. Ikgadējā monitoringa veikšana jaunatnes politikas nozarē

ES Jaunatnes stratēģijā 2010. – 2018.gadam tiek uzsvērts, ka jaunatnes politikas plānošanā ir nepieciešams ievērot uz pierādījumiem balstītu politikas plānošanas principu, pievēršot īpašu uzmanību jaunatnes aktuālo jautājumu pētniecībai. Tāpēc Latvijā, sākot ar 2008.gadu, tiek konsekventi veikts ikgadējais monitorings - socioloģisks un kvantitatīvs konstatējošs pārskats, kas nodrošina atbildes un statistiku par konkrētiem jaunatnes politikas aktuāliem jautājumiem. Šāds monitorings nodrošina iespēju novērot izmaiņas (politikas un plānoto rezultātu sasniegšanas tendence), kas notiek līdz ar jaunatnes politikas īstenošanu. Rezultāti palīdz ne tikai iegūt datus politikas ietekmes analīzei, bet arī ļauj secināt, kādus darba virzienus un aspektus nākamajā politikas plānošanas posmā jāuzskata par prioritāriem.

Finansējums – 5 500 EUR (EKK 2232)

Pasākuma īstenotājs - Ministrija

Rezultāts:

- nodrošināts patstāvīgs jaunatnes situācijas monitorings, izmantojot 2014.gadā aktualizēto metodoloģiju.

4.2. Jaunatnes politikas portāla www.jaunatneslietas.lv uzturēšana un pilnveidošana

Bērnu un ģimenes lietu ministrija 2007.gadā izveidoja jaunatnes politikas portālu www.jaunatneslietas.lv (portāla administrēšanu Ministrija 2009.gadā pārņēma no Bērnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministrijas), kur ir apkopota informācija par jaunatnes politiku Latvijā un aktualitātēm jaunatnes jomā (jauniešu tiesības, pienākumi, atbildība un iespējas), jaunatnes politikas virzieniem, projektiem, izveidots biedrību, kas veic darbu ar jaunatni, katalogs un pašvaldību jaunatnes lietu speciālistu un jauniešu centru saraksts, nodrošināta iespēja izteikt savu viedokli vai priekšlikumus jaunatnes politikas veidotājiem. 2011.gadā 17% aptaujāto jauniešu norādīja, ka no minētā portāla viņiem ir visērtāk saņemt informāciju par projektiem, jauniešu iespējām un jaunatnes politiku valstī.

2012.gadā ar Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda atbalstu tika realizēts Ministrijas projekts „Integrācijas veicināšanas atbalsta sistēmas izveide trešo valstu valstspiederīgajiem jauniešiem”, kas būtiski uzlaboja portāla tehniskās iespējas, paplašināja saturisko ietvaru, kā arī kļuva par valodu (LV – RU – EN) apguves tiešsaistes resursu.

Finansējums – 1 423 EUR (EKK 2259)

Pasākuma īstenotājs - Ministrija

Rezultāts:

- jaunatnes politikas portālā www.jaunatneslietas.lv ievietotas vismaz 780 ziņas gadā par jauniešiem aktuālām tēmām;
- jaunatnes politikas portāla www.jaunatneslietas.lv apmeklētāju skaits gadā ir vismaz 127 750.

4.3. Nodrošināt darba ar jaunatni sistēmas attīstības modeļa izstrādi (darba ar jaunatni iesaistīto personu kompetenču strukturēšana, izvērtēšana un kvalifikācijas celšana).

Būtiska loma darbā ar jauniešiem ir jaunatnes lietu speciālistiem un jaunatnes darbiniekiem. Vairākumā pašvaldību ir noteikts pašvaldības jaunatnes lietu speciālists, kas atbild par jaunatnes politikas plānošanu un koordinēšanu vietējā mērogā.

Jaunatnes lietu speciālisti un jaunatnes darbinieki savā darbā ar jauniešiem izmanto neformālās izglītības metodes un programmas, sniedzot iespēju jauniešiem iegūt pamatprasmes, kuras darba devēji min kā būtiskas jauniešiem, uzsākot darba attiecības. Tādējādi būtiski strādāt pie jaunatnes lietu speciālistu un jaunatnes darbinieku tīklojuma attīstības Latvijā, kas strādā ar jauniešiem ikdienā, veicinot viņu konkurētspēju darba tirgū un iesaisti pilsoniskās sabiedrības aktivitātēs.

Ministrija sadarbojas ar 109 kontaktpersonām par darbu ar jaunatni pašvaldībās, no kuriem 2014.gadā bija 66 jaunatnes lietu speciālisti (amata nosaukums), to kontaktinformācija ir pieejama jaunatnes portālā www.jaunatneslietas.lv. Sākot ar 2015.gadu plānots apzināt iespējas attīstīt jaunatnes darbinieka kā profesijas un amata nozīmi pašvaldībās un biedrībās, kas veic darbu ar jaunatni, lai nenotiktu jaunatnes lietu speciālistu un jaunatnes darbinieku funkciju pārklāšanās, kā arī uzlabotu īstenotā darba jaunatni kvalitāti valsts mērogā.

Plānots gada sākumā veikt situācijas izpēti pašvaldībās un sadarbībā ar Jaunatnes konsultatīvās padomes izveidotās darba grupas ekspertiem izstrādāt metodiskos materiālus un darba ar jaunatni sistēmas attīstības modeli (atbilstoši pašvaldību mērogam un kapacitātei).

Finansējums – 10 000 EUR (EKK 2232)

Pasākuma īstenotājs - Ministrija

Rezultāts:

- Veikts pētījums, izstrādāti metodiskie materiāli un darba ar jaunatni sistēmas attīstības modelis (darba ar jaunatni iesaistīto personu kompetenču strukturēšana, izvērtēšana un kvalifikācijas celšana).

5. STARPTAUTISKĀS SADARBĪBAS UN PIEREDZES APMAIŅAS ĪSTENOŠANA JAUNATNES POLITIKAS NOZARĒ

Mērķi:

- veicināt starptautisko sadarbību jaunatnes politikas nozarē, labās prakses apmaiņu un darbā ar jaunatni iesaistīto personu pieredzes apmaiņu.

Uzdevumi:

- nodrošināt sadarbību jaunatnes jomā ar Beļģiju (Flandriju) un Baltijas valstīm;
- nodrošināt ES Padomes Latvijas prezidentūras ietvaros pasākumus par jauniešu tiesībām un politisko līdzdalību.

5.1. Latvijas prezidentūras ES Padomes ietvaros pasākumu nodrošināšana par jauniešu tiesībām un politisko līdzdalību.

2015.gada 1.janvārī Latvija kļuvis par prezidējošo valsti ES Padomē, šo pienākumu pārņemot no Itālijas. Trio prezidentūra nozīmē, ka prezidentūra tiek īstenota, sadarbojoties trim dalībvalstīm, kuras uzņemas prezidentūru viena pēc otras. Šī 2014.gada 24.jūnijā ES Vispārējo lietu padome apstiprināja nākamo ES Padomē prezidējošo valstu trio – Itālijas, Latvijas un Luksemburgas – sagatavoto ES Padomes darba programmu 18 mēnešiem.

Latvijas prezidentūra ES Padomē ietvaros, kas norisināsies no 2015.gada 1.janvāra līdz 30.jūnijam, tiks organizēti pasākumi par jauniešu tiesībām un politisko līdzdalību. Latvija savas prezidentūras laikā jaunatnes politikas jomā ES Darba plāna ietvaros paredz strādāt pie starpnozaru politikas sadarbības veicināšanas, uzsverot jaunatnes politikas ieguldījumu kopējo Eiropas Savienības izaicinājumu risināšanā, t.sk. attīstot sasaisti ar stratēģiju “Eiropa 2020” un Eiropas semestra procesiem. Strukturētā dialoga ar jauniešiem un jaunatnes organizācijām ietvaros Latvija strādās pie jauniešu politiskās līdzdalības jautājuma. Latvija uzskata, ka nepieciešams vēlreiz vērst jauniešu un jaunatnes politikas veidotāju uzmanību uz šo problēmu un kopīgi meklēt risinājumus, kā motivēt jauniešus aktīvākai politiskai līdzdalībai.

Finansējums – 13 000 EUR (EKK 2231)

Pasākuma īstenotājs - Ministrija

Rezultāti:

- organizēti divi informatīvie pasākumi/ jauniešu debates par jauniešu tiesībām un politiskās līdzdalības iespējām Latvijas prezidentūras ES Padomē ietvaros.

Programmas kopējais finansējums – 328 520 EUR (valsts budžeta programma 21.00.00. „Jaunatnes politikas valsts programma”).

12.12.2014. 14:31

3 940

Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta
direktores vietniece jaunatnes jomā

Sanda Brūna

67047906

sanda.bruna@izm.gov.lv

Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta
pārvaldes vecākā referente

Evija Čudare

67047981

evija.cudare@izm.gov.lv